

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”
1504, София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви” № 82

СТ А Н О В И Щ Е

от професор д.н. Димитър Илиев Недялков, професор в катедра
„Военновъздушни сили и противовъздушна отбрана“ на факултет
„Командно-щабен“ във Военна академия „Георги Стойков Раковски“,
гр. София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“, № 82

Област на висшето образование: „Сигурност и отбрана“

Научна специалност: „Организация и управление на въоръжените сили“

Професионално направление: „Военно дело“

за научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в катедра „ВВС и ПВО“ на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Г. С. Раковски“, за военнослужещ, в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили“.

Конкурсът е обявен със заповед № ОХ-465/13.05.2022 г. на министъра на отбраната и публикуван в Държавен вестник бр. № 43/10.06.2022 г.

Изготвеното становището е на основание заповед № СИ29-РД03-188/03.08.2022 г. на началника на Военна академия „Г. С. Раковски“.

1. Обща характеристика на научноизследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Научноизследователската и преподавателската дейност на единствения кандидат в конкурса подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева е насочена в областта на военната наука. Тя има за цел

задълбочаване на системните знания и умения на обучаемите по планирането, организирането и управлението на военните формирования при операции в национален и коалиционен формат и в частност организацията на формирования от състава на военновъздушните сили и развитието на способностите им система на въоръжените сили на Република България.

Главното, което характеризира кандидата е склонността му към изследователска дейност. Подполковник д-р Петрана Кокудева демонстрира способност за извършване на всеотраслни и задълбочени изследвания във функционалните области на сложните системи с акцент на логиката на системната последователност на мислене при вземането на лидерски решения. Счита се, че притежава подчертани способности на добър изследовател.

Резултатите от научноизследователската дейност на кандидата подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева са представени чрез нейната публикационна активност. Тя е автор на 10 бр. научни публикации, както следва: монографии – 2 бр. с общ обем от 410 стр.; книги – 1 бр. с общ обем от 164 стр.; доклади – 6 бр. с общ обем от 50 стр.; статии – 1 бр. с общ обем от 12 стр. От тях, всичките посочени 10 бр. публикации са самостоятелни, което е показател и тенденция в самостоятелното научно развитие на кандидата.

Всички трудове са публикувани в страната на български език. Научните публикации, представени за рецензиране се характеризират с висока степен на конкретност и съответствие с изискванията на учебните планове и програми. Стилът на автора е логичен, аналитичен и академичен.

Представената научна продукция отговаря напълно на изискванията на оценъчната система на показателите за заемане на академична длъжност „доцент“ по дейности и показатели в професионално направление 9.2. „Военно дело“. Нейният точков еквивалент е 530 бр. точки, при минимално изискуеми 400 бр. точки. Количеството на представените за рецензиране публикации е представително и оценявам като достатъчно за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ във Военна академия „Г. С. Раковски“.

Специфичната научна област, в която работи кандидата предопределя и участия в научни форуми организирани предимно касаещи системата за сигурност, в частност от военно образователни институции – Военна

академия „Г. С. Раковски“, НВУ „Васил Левски“ и други.

2. Становище относно наличието или липсата на плагиатство.

В процеса на работата ми като член на научното жури не е получаван неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в публикациите на кандидата по конкурса. В предоставените от подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева материали за участие в конкурса не съм установил елементи на плагиатство.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

В качеството на главен асистент в катедра „ВВС и ПВО“, подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева провежда множество практически занятия, разработва и изнася лекции, организира и води дискусии. Непрекъснатият стремеж към овладяване на нови знания и умения и усъвършенстване на педагогическата подготовка позволяват на кандидата последователно да изгради необходимите качества на лектор и ръководител на практически занятия, учения и тренировки, а с времето да достигне до способността за свободно боравене с учебния материал и компетентно ръководене на дипломанти.

Кандидатът е бил научен ръководител на десетки дипломанти по магистърски програми на Военна академия „Г. С. Раковски“, като всички са защитили успешно дипломните си работи. Преподавателската ѝ дейност от 2014 г. до сега се заключава във водене на възложени лекции и практически занятия по шест учебни дисциплини в катедра „ВВС и ПВО“ на Военна академия „Г. С. Раковски“ съгласно действащите учебни планове.

Като главен асистент осъществява преподавателска дейност, свързана с обучение на слушатели и студенти от Военна академия „Г. С. Раковски“ по магистърска програма за специалността „Организация и управление на военни формирования на оперативно ниво“, в професионално направление 9.2. „Военно дело“ и гражданската магистърска програма „Сигурност на въздухоплаването“.

За учебните години подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева има обща натовареност от 2463 часа, както следва:

2014 - 2015 г. – 372 часа; 2015 - 2016 г. – 378 часа; 2016 - 2017 г. – 389 часа;
2017 - 2018 г. – 410 часа; 2019 - 2020 г. – 220 часа; 2020 - 2021 г. – 284 часа;

2021 - 2022 г. – 410 часа.

4. Основни научни резултати и приноси.

Приемам основните приноси на кандидата подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева. Те са с научен и научно-приложен характер и могат да се обобщят в следните основни тематични области:

НАУЧНИ ПРИНОСИ

1 Допълнени и доразвити са съществуващите теоретични постановки за оценка ефективността на системата за наблюдение на въздушното пространство. 2.1; 3.1;4.1

2 Изведен и обоснован е обобщен показател на ефективността на системата за наблюдение на въздушното пространство, функционираща в различни условия на обстановката. 2.1; 3.1; 4.2

3 Обогатени и разширени са теоретичните схващания и постановки свързани с понятието „система“ в системните изследвания, чрез еволюцията на самото понятие. 1.2; 4.3; 4.5

4 Систематизирани и доразвити са съществуващите теоретични постановки и понятиен апарат за сложните системи. 1.2; 4.3; 4.4

5 Доразвити и обогатени са разгледаните модели на системно мислене. 1.2; 4.3; 4.5; 4.6.

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

1 Предложен е подход за анализ и оценка на влиянието на различните фактори върху структурата на системата за наблюдение на въздушното пространство и параметрите на радиолокационна информация. 2.1; 3.1; 4.2

2 Разработена е база данни и алгоритъм за работа на групата за оперативно планиране за оперативно-тактически разчети, при планиране участието на системата за наблюдение на въздушното пространство в операции. 2.1; 4.2

3 Обосновани са критерии и е разработена методика за оценка на ефективността на системата за наблюдение на въздушното пространство, позволяваща извършването на оценка на взетото решение в хода на планирането. 2.1; 3.1; 4.1; 4.2

4 Извършена е теоретична обосновка и е предложен вариант за допълване на теорията за развитието на системното мислене. 1.2; 4.3; 4.6

5 Чрез анализ на различни модели на системно мислене са изведени връзки между отделните компоненти на системната наука. 1.2; 4.4; 4.5;4.6

5. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

Оценявайки научните и научно-приложните приноси на кандидата подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева, може да се каже, че те допълват и разширяват знанията по важни направления на сигурността и отбраната в теоретичен и практико-приложен аспект.

Представената справка за цитирания доказва значимостта на разработените научни проблеми.

Резултатите от научната дейност на кандидата могат да се използват при обучението във факултет „Командно-щабен“ на Военна академия и другите институции от военно-образователната и гражданската система.

6. Критични бележки за представените трудове.

Към представените ми за становище научни трудове на кандидата могат да се отправят и следните критични бележки:

- в оформянето на съдържанието на някои от текстовете в трудовете има редакционни пропуски, които влошават възможностите за бързо и точно възприятие на предложеното;

- библиографията на използваната и цитираната литература в част от публикациите не е оформена съгласно изискванията на Стандарт за библиографско цитиране – БДС/ISO 690:2011;

- макар основна част от публикуваните научни трудове да са насочени към строго специфична аудитория, те могат да подлежат на публикации и популяризиране в международни издания на чужд език, което трябва да бъде предмет на бъдещи усилия на кандидата.

Посочените критични бележки не омаловажават резултатите, постигнати от кандидата подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева. Считам, че те й позволяват целесъобразно да се включва по-активно в национални и международни научни проекти.

7. Заключение.

Представената от кандидата в конкурса документация и научна продукция отговарят на изискванията на чл. 21, ал. 1 и чл. 24 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 47, ал. 2 и чл. 48, ал. 3 за съответствие с минималните национални изисквания и с изискванията по чл. 1а, ал. 2 от Правилника за неговото приложение.

Оценката ми за научните трудове на главен асистент подполковник д-р

Петрана Тошкова Кокудева, единствен участник в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в катедра „ВВС и ПВО“ на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Г. С. Раковски“, в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, е положителна.

8. Оценка на кандидатите.

Предлагам на уважаемото Научно жури по конкурса да класира кандидата, главен асистент подполковник д-р Петрана Тошкова Кокудева и да предложи на факултетния съвет на факултет „Командно-щабен“ при Военна академия „Г. С. Раковски“, да бъде избран и да заеме академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“, за нуждите на катедра „ВВС и ПВО“ на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Г. С. Раковски“.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

ПРОФ. Д.Н.

ДИМИТЪР НЕДЯЛКОВ

26. 08. 2022 г.
гр. София

RAKOVSKI NATIONAL DEFENCE COLLEGE

STANDPOINT

by Professor Doctor of Science Dimitar Iliev Nedyalkov, professor in the Air Force and Air Defense Department of the Command and Staff Faculty at the Rakovski National Defence Staff College, City of Sofia, Evlogi and Hristo Georgievi Blvd., No. 82

Field of Higher Education: "Security and Defence"

Scientific specialty: "Organization and management of the armed forces"

Professional field: "Military Affairs"

for the scientific papers presented in the competition for the academic position of "associate professor" in the "Air Force and Air Defence" department of the "Command-Staff" faculty at the Rakovski National Defence Staff College, for military personnel, in the field of higher education 9. "Security and defence", professional direction 9.2. "Military Affairs", scientific specialty "Organization and Management of the Armed Forces".

The competition was announced by Order No. OX-465/13.05.2022 of the Minister of Defence and published in the State Gazette No. 43/10.06.2022.

The prepared opinion is based on order No. SI29-RD03-188/03.08.2022 of the head of the Rakovski National Defence Staff College.

1. General characteristics of the candidate's research, applied science and pedagogical activities.

The research and teaching activity of the only candidate in the competition, Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova Kokudeva, is directed in the field of

military science. She aims to deepen the trainees' systematic knowledge and skills in the planning, organization and management of military formations in operations in a national and coalition format, and in particular the organization of formations from the Air Force and the development of their capabilities system of the Armed Forces of the Republic Bulgaria. The main thing that characterizes the candidate is her propensity to research activity. Lt. Col. PhD Petrana Kokudeva has demonstrated an ability to conduct comprehensive and in-depth research in the functional areas of complex systems with an emphasis on the logic of systems thinking in leadership decision-making. I believe that she has marked abilities as a good researcher.

The results of the research activity of the candidate Lt. Col. PhD Petrana Toshkova Kokudeva are presented through her publication activity. She is the author of 10 scientific publications, as follows: monographs – 2 nos. with a total volume of 410 pages; books - 1 pc. with a total volume of 164 pages; reports – 6 pcs. with a total volume of 50 pages; articles - 1 pc. with a total volume of 12 pages. Of them, all the specified 10 pcs. publications are independent, which is an indicator and trend in the candidate's independent scientific development.

All works were published in the country in Bulgarian. The scientific publications submitted for review are characterized by a high degree of specificity and compliance with the requirements of the curricula and programs. The author's style is logical, analytical and academic.

The presented scientific production fully meets the requirements of the evaluation system of the indicators for occupying the academic position "associate professor" in activities and indicators in professional direction 9.2. "A Military Affair". Its point equivalent is 530 pcs. points, with a minimum requirement of 400 pcs. points. The amount of publications submitted for review is representative and I estimate it as sufficient for participation in the competition for the academic position of "associate professor" at the Rakovski National Defence and Staff College.

The specific scientific field in which the candidate works also predetermines participation in scientific forums organized mainly concerning the security system, in particular by military educational institutions - Rakovski National Defence and Staff College, Vasil Levski National University and others.

2. Opinion on the presence or absence of plagiarism.

In the process of my work as a member of the scientific jury, no non-anonymous and motivated written signal was received to establish plagiarism in the publications of the candidate for the competition. I have not found any elements of plagiarism in the materials for participation in the competition provided by Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova Kokudeva.

3. Evaluation of the candidate's pedagogical training and activity.

As the chief assistant in the Air Force and Air Defense Department, Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova Kokudeva conducts numerous practical classes, develops and delivers lectures, organizes and leads discussions. The continuous pursuit of mastering new knowledge and skills and improvement of pedagogical training allow the candidate to consistently build the necessary qualities of a lecturer and leader of practical classes, exercises and trainings, and over time to reach the ability to freely handle the educational material and competent leadership of graduates.

The candidate was the academic supervisor of dozens of graduates in master's programs of the Rakovski National Defence and Staff College, all of whom have successfully defended their diploma theses. Her teaching activity from 2014 to now consists of conducting assigned lectures and practical classes in six academic disciplines at the Air Force and Air Defense Department of the Rakovski National Defence and Staff College according to the current curricula.

As the Chief Assistant, she carries out teaching activities related to the training of military and civilians students from the Rakovski National Defence and Staff College in the master's program for the specialty "Organization and

management of military formations at the operational level", in professional direction 9.2. "Military Affairs" and the civilian Master's program "Aviation Security".

For the academic years, Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova Kokudeva has a total workload of 2463 hours, as follows: 2014 - 2015 – 372 hours; 2015 - 2016 - 378 hours; 2016 - 2017 – 389 hours; 2017 - 2018 – 410 hours; 2019 - 2020 – 220 hours; 2020 - 2021 - 284 hours; 2021 - 2022 - 410 hours.

4. Main scientific results and contributions.

I accept the main contributions of the candidate Lt. Col. PhD Petrana Toshkova Kokudeva. They are of a scientific and scientific-applied nature and can be summarized in the following main thematic areas:

SCIENTIFIC CONTRIBUTIONS:

1. The existing theoretical statements for evaluating the effectiveness of the airspace surveillance system have been supplemented and further developed: 2.1; 3.1; 4.1;

2. A generalized indicator of the effectiveness of the airspace monitoring system operating in different environmental conditions is derived and justified: 2.1; 3.1; 4.2;

3. The theoretical understandings and statements related to the concept of "system" in system studies have been enriched and expanded, through the evolution of the concept itself: 1.2; 4.3; 4.5;

4. The existing theoretical statements and conceptual apparatus for complex systems have been systematized and further developed: 1.2; 4.3; 4.4;

5. The discussed models of systems thinking have been further developed and enriched: 1.2; 4.3; 4.5; 4.6.

SCIENTIFIC AND APPLIED CONTRIBUTIONS:

1. An approach for analysis and evaluation of the influence of various factors on the structure of the airspace surveillance system and the parameters of radar information is proposed: 2.1; 3.1; 4.2;

2. A database and an algorithm for the work of the operational planning group were developed for operational-tactical calculations, when planning the participation of the airspace surveillance system in operations: 2.1; 4.2;

3. Criteria have been substantiated and a methodology has been developed for evaluating the effectiveness of the airspace monitoring system, allowing for the evaluation of the decision made during the planning process: 2.1; 3.1; 4.1; 4.2;

4. A theoretical justification was carried out and an option was proposed to supplement the theory of the development of systems thinking: 1.2; 4.3; 4.6;

5. Through the analysis of different models of systems thinking, connections between the individual components of systems science have been deduced: 1.2; 4.4; 4.5; 4.6.

5. Evaluation of the significance of the contributions for science and practice.

Evaluating the scientific and scientific-applied contributions of candidate Lt. Col. PhD Petrana Toshkova Kokudeva, it can be said that they complement and expand knowledge in important areas of security and defense in a theoretical and practical-applied aspect.

The presented reference for citations proves the significance of the developed scientific problems.

The results of the candidate's scientific activity can be used in the training at the "Command and Staff" faculty of the Rakovski National Defence Staff College and other institutions of the military-educational and civil systems.

6. Critical notes on the presented works.

The following critical comments can also be made to the candidate's scientific works submitted to me for my opinion:

- in the shaping of the content of some of the texts in the works, there are editorial omissions that worsen the possibilities for a quick and accurate perception of the proposed content;

- the bibliography of the used and cited literature in some of the publications is not formatted according to the requirements of the Standard for Bibliographic Citation - BDS/ISO 690:2011;

- although a major part of the published scientific works are aimed at a strictly specific audience, they may be subject to publication and promotion in international editions in a foreign language, which should be the subject of the candidate's future efforts.

The mentioned critical remarks do not detract from the results achieved by the candidate Lt. Col. PhD Petrana Toshkova Kokudeva. I believe that they allow her to be more actively involved in national and international scientific projects.

7. Conclusion.

The documentation and scientific production presented by the candidate in the competition meet the requirements of Art. 21, para. 1 and Art. 24 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and Art. 47, para. 2 and Art. 48, para. 3 for compliance with the minimum national requirements and with the requirements under Art. 1a, para. 2 of the Regulations for its application.

My assessment of the scientific works of the chief assistant lieutenant colonel PhD Petrana Toshkova Kokudeva, the only participant in the competition for the academic position of "associate professor" in the "Air Force and Air Defense" department of the "Command and Staff" faculty at the Rakovski National and Defence College, in the field of higher education 9. "Security and defense", professional direction 9.2. "Military Case", is positive.

8. Evaluation of candidates.

I propose to the respected Scientific Jury of the competition to rank the candidate, Chief Assistant Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova Kokudeva and to propose to the faculty council of the "Command-Staff" Faculty at the Rakovski National and Defence College, to be elected and occupy the academic

position of "associate professor" in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.2. "Military affairs", scientific specialty 05.12.01 "Organization and management of the armed forces", for the needs of the "Air Force and Air Defense" department of the "Command-Staff" faculty at the Rakovski National and Defence College.

PREPARED THE POSITION:
PROF. D.S. Dimitar Nedyalkov

26. 08. 2022

Sofia